

ชื่อเรื่อง	กลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา
ผู้วิจัย	นายรังสรรค์ นกสกุล
ปีที่วิจัย	ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา 2) เพื่อประเมินผลการใช้กลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการใช้กลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) สร้างกลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 40 คน 2) ตรวจสอบความตรงของกลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ร่วมกับการจัดประชุมประชาพิจารณ์ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 29 คน 3) ทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา โดยการจัดประชุมสรุปผลการทดลองใช้กลยุทธ์จากผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน ร่วมกับการเก็บข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน และ 4) ประเมินผลการใช้กลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ฉบับ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน รวมจำนวน 742 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา พบว่า มีความตรงและความเหมาะสมมาก โดยประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 22 กลยุทธ์รอง ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ 1 สร้างเครือข่ายการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษา 3) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับหน่วยงานต้นสังกัด และ 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องอื่น กลยุทธ์หลักที่ 2 ปฏิรูปการบริหารบุคลากรสู่การนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) จัดปัจจัยและทรัพยากรการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) เพิ่มศักยภาพของครูและบุคลากรด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) พัฒนาระบบการทำงานเป็นทีม และ 4) ประเมินผลครูเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน กลยุทธ์หลักที่ 3 สร้างวัฒนธรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) สร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) สร้างวัฒนธรรมแห่งการเกื้อหนุน 3) สร้างบรรยากาศแห่งความ

เชื่อถือไว้วางใจ 4) ส่งเสริมการวิจัยปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และ 5) ส่งเสริมการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา กลยุทธ์หลักที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) จัดระบบครูพี่เลี้ยง 2) จัดระบบชี้แนะ 3) จัดระบบเพื่อนช่วยเพื่อน 4) ส่งเกิดการจัดการเรียนการสอน และ 5) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยี กลยุทธ์หลักที่ 5 กระจายความเป็นผู้นำทางการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) เสริมพลังอำนาจครูสู่ความเป็นผู้นำทางการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) ปรับเปลี่ยนบทบาทของครูโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน 3) เปิดโอกาสครูในการพัฒนาความเป็นผู้นำ และ 4) พัฒนาภาวะผู้นำร่วมของครู

2. ผลการใช้กลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพศิลา โดยภาพรวม พบว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ ด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการใช้กลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพศิลา รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านกลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามลำดับ โดยมีผลการประเมินรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านกลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลยุทธ์ที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ 3 สร้างวัฒนธรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา กลยุทธ์หลักที่ 5 กระจายความเป็นผู้นำทางการนิเทศภายในสถานศึกษา และกลยุทธ์หลักที่ 2 ปฏิรูปการบริหารบุคลากรสู่การนิเทศภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนกลยุทธ์ที่มีผลการดำเนินงานเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ 1 สร้างเครือข่ายการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยมีผลการประเมินจำแนกตามรายกลยุทธ์ดังนี้ 1) กลยุทธ์หลักที่ 1 สร้างเครือข่ายการนิเทศภายในสถานศึกษา มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนสร้างเครือข่ายการพัฒนาการจัดการศึกษากับผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า และชุมชน 2) กลยุทธ์หลักที่ 2 ปฏิรูปการบริหารบุคลากรสู่การนิเทศภายในสถานศึกษา มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ ครูทำงานเป็นทีม และแบบรับผิดชอบโครงการร่วมกัน 3) กลยุทธ์หลักที่ 3 สร้างวัฒนธรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนสนับสนุนด้านสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้การจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 4) กลยุทธ์หลักที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหาร ครูสายชั้น และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ส่งเสริมการใช้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนเป็นฐานในการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู 5) กลยุทธ์หลักที่ 5 กระจายความเป็นผู้นำทางการนิเทศภายในสถานศึกษา มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ ครูตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติงานได้อย่างอิสระ สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอน บริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกเอง และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2.2 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายงานที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนมีการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน รองลงมา ได้แก่ ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลาเต็มความสามารถ และครูได้รับคำปรึกษา แนะนำด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามลำดับ ส่วนรายงานที่มีผลการดำเนินงานเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูเข้าร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น ชุมชน

2.3 ด้านคุณภาพผู้เรียน มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายงานที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและรู้แหล่งในการเรียนรู้ที่ทันต่อการ รองลงมา ได้แก่ นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสารสนเทศ รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีความยืดหยุ่นและการปรับตัวเพื่อเป็นทักษะในการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ตามลำดับ ส่วนรายงานที่มีผลการดำเนินงานเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใคร่ครวญไตร่ตรองและพิจารณาอย่างรอบคอบ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการใช้กลยุทธ์การบริหารเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพลีลา มีผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายงานที่มีผลการประเมินความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีคุณภาพ รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ของครู และครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนในระดับชั้นเรียนตามขั้นตอนอย่างมีตามลำดับ ส่วนรายงานที่มีผลการประเมินความพึงพอใจเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ติดตามตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของโรงเรียน